

Alueellinen hyvinvointisuunnitelma 2026-2029

Vammaisneuvosto 01.12.2025 § 68

Valmistelija hyvinvointipäällikkö Susanna Mutanen, p. 050 316 3441

Selostus asiasta **Yleistä**

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 612/2024, 7 § määrittelee hyvinvointialueen tehtävät hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden (Hy-Te-Tu) edistämisessä. Hyvinvointialueen on seurattava asukkaittensa elinoloja, hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä alueittain ja väestöryhmittäin sekä raportoitava niihin kohdennetuista toimenpiteistä ja tilannekuvasta aluevaltuustolle vuosittain. Lisäksi hyvinvointialueella on valmisteltava aluevaltuustolle valtuustokausittain laaja hyvinvointikertomus (laaja tilannekuva) ja -suunnitelma sekä neuvoteltava niistä kumppaneiden kanssa. Tästä kertomus- ja suunnitelman valmistelutyöstä vastaa hyvinvointi ja kumppanuudet palvelualue.

Edellisen valtuustokauden lopulla (3/2025) laadittiin laaja hyvinvointikertomus, joka toimii samalla myös nykyisen valtuustokauden 2026-2029 alueellisen hyvinvointisuunnitelmatyön pohjana. Kertomuksessa on nostettu esille Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen määrittelmiä vähimmäistietoindikaattoreita sekä kertomukseen on kytketty myös kuntakohtaiset kuntakortit sisältäen hyvinvointialueen ja kuntien yhteisiä indikaattoreita tilannekuvan muodostamiseksi.

Tämän kertomustyön pohjalta tälle valtuustokaudelle päivitetään alueellinen hyvinvointisuunnitelma, jossa määritellään keskeiset tavoitteet ja toimenpiteet hyvinvointialueelle sekä kuntien kanssa tehtävälle yhteistyölle. Suunnitelmatyön valmistelu aloitettiin keväällä heti laajan kertomustyön hyväksymisen jälkeen yhteistyössä lasten, nuorten ja perheiden-, ikääntyneiden-, työikäisten-, vammais- sekä terveydenhuollon palvelujohtajien, rakenteellisen sosiaalityön työryhmän ja verkoston, kuntien viranhaltijoiden ja hyte-koordinaattoreiden, HyTe-ohjausryhmän, sekä järjestöjen ja seurakuntien kanssa. Lisäksi asukasraadista on saatu eri painopisteisiin asukasnäkökulmaa.

Valmistelussa varmistetaan kytkös hyvinvointialueen strategiaan ja palvelustrategiaan, erityisesti ehkäisevän työn näkökulmasta. Tavoitteiden valmistelussa huomioidaan hyte-kertoimen osatavoitteet, talousarvion osatavoitteet, yhdyspintayhteistyön osatavoitteet, terveyseroihin kohdentuvat osatavoitteet sekä sisäiseen integraatioon kohdennetut osatavoitteet.

Hyvinvointialueen on neuvoteltava vuosittain kuntien, järjestöjen, seurakuntien ja palveluntuottajien kanssa hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen tavoitteista, toimenpiteistä, yhteistyöstä, seurannasta, toimintamalleista ja tiedonkulusta. Vuoden 2025 neuvotteluissa on määriteltävä yhteistä tavoitteen asetantaa palvelujen ja kuntien toimijoiden kesken. Tavoite neuvotteluissa on, että sovimme yhteisten tavoitteiden ja toimenpiteiden toteuttamisesta sekä niiden kirjaamisesta strategiaan suunnitelmiin sekä hyvinvointialueella että kunnissa. Samalla valmistellaan kevään 2026 neuvotteluja, joissa

keskeistä on sopia tavoitteita edistävästä yhteistyöstä ja niihin kytkettävistä toimenpiteistä erityisesti yhdyspintayhteistyön osatavoitteiden osalta. Keskeisenä yhteistyön tavoitteena on HYTE-kertoimen maksimointi sekä ehkäisevän työn painopisteen näkyväksi tekeminen. Alueellisen hyvinvointisuunnitelman on määrä valmistua päätöksentekoon keväällä 2026

Vaikutusten ennakkoarviointi

Vaikutusten ennakkoarviointi laaditaan alueellisen hyvinvointisuunnitelman valmistelun edetessä pidemmälle.

Toimivalta

Hallintosääntö 28 §

Toimintasääntö 2 §

Asian kokouks käsittely:

Vammaisneuvosto keskusteli palveluverkon muutoksista ja niiden vaikutuksista alueelliseen hyvinvointisuunnitelmaan sekä HYTE-kertoimista. Esille tuotiin huoli maakunnassa asuvien asukkaiden palvelun laadun heikkenemisestä. Toivottiin asiakaspalautekyselyä, jolla saataisiin vammaisten näkökulmaa palveluihin ja ajankohtaisiin asioihin. Kyselyllä saataisiin myös kohdennettua tietoa vammaisten hyvinvoinnin ja terveyden tilasta.

Tapani Mäki oli poissa kokouksesta § 68 käsittelyn aikana klo 10:27-10:41.

Esittelijä	Palvelujohtaja, hyvinvointi ja kumppanuudet Peränen Nina
Päätösehdotus	Vammaisneuvosto kuulee alueellisen hyvinvointisuunnitelman luonnoksen esittelyn.
Päätös	Vammaisneuvosto kuuli alueellisen hyvinvointisuunnitelman luonnoksen esittelyn.
	Susanna Mutanen poistui kokouksesta § 68 päätöksenteon jälkeen.

Vammaisneuvosto 31.08.2026
1768/00.01.01.01/2025

Valmistelija Hyvinvointipäällikkö, Susanna Mutanen p. 050 3163441

Selostus asiasta

Yleistä

Alueellisen hyvinvointisuunnitelma on nimeltään "Hyvinvoiva keskisuomalainen" ja se on strateginen asiakirja, joka ohjaa Keski-Suomen hyvinvointialueen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työtä niin hyvinvointialueen palveluissa kuin kumppanien kanssa tehtävässä yhdyspintatyössä. Lisäksi siihen liitetään hyvinvointialueen alueellinen lasten ja nuorten suunnitelma sekä suunnitelma ikääntyneen väestön hyvinvoinnin edistämiseksi.

Alueellisen hyvinvointisuunnitelman tavoitteet ja yhdyspinta on neuvoteltu vuosien 2025 ja 2026 aikana alueen kuntien, järjestöjen ja seurakuntien

kanssa. Keväällä 2026 tavoitteet on konkreetisoitu toimenpiteisiin ja mittareihin hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystalouden kanssa. Ne on kuvattu alueellisen suunnitelman sosiaali- ja terveystalouden osiossa. Lisäksi vuonna 2025 kuntaneuvotteluissa sovitut tavoitteet on tänä keväänä täsmennetty yhdyspintayhteistyön toimenpiteiden osalta tarkemmalle tasolle yhteistyökumppaneiden kanssa. Yhdyspintayhteistyön tavoitteita on kuvattu alueellisen suunnitelman alueellisessa yhdyspintaosiossa. Lisäksi alueellisessa hyvinvointisuunnitelmassa on huomioitu alueen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen asiantuntijateemaverkostojen tekemät nostot osasuunnitelmakokonaisuuksina, joita on huomioitu tavoitteiden ja toimenpiteiden asetannassa.

Keski-Suomen asukkaat ovat voineet kommentoida alueellista suunnitelmaa kevään aikana Otakantaa.fi palvelussa. Kommentit ovat käsitelty sen lisäksi myös asiakasraadissa ja sen pohjalta suunnitelmaan on nostettu asiakasraadin huomiot siitä, miten keskisuomalaiset voivat itse edistää omaa terveyttä ja hyvinvointia sekä millaista tukea esimerkiksi hyvinvointialueen tai kunnan olisi tärkeä tarjota, jos omat keinot eivät ole riittäviä.

Alueellinen hyvinvointisuunnitelma on käsitelty tällä valtuustokaudella aiemmin nuorisovaltuustossa sekä vammaisten ja ikääntyneiden vaikuttamistoimielimissä.

Vammaisneuvosto evästi tuolloin valmistelijaa toteuttamaan kysely kohdennettuna vammaisille liittyen palveluihin ja ajankohtaisiin asioihin, sekä siihen, millainen tilanne vammaisilla on hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Kyselyä ei kuitenkaan ole voitu kohdentaa suoraan vammaisille, vaan toteutettiin yleinen asukkaille kohdennettu mahdollisuus lausua Otakantaa.fi kautta hyvinvointisuunnitelmasta. Vastaukset on käsitelty asiakasraadissa ja siitä on tehty nosto hyvinvointisuunnitelmaan. Lisäksi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpiteitä on tarkasteltu laajasti vammaispalvelujen kanssa kevään aikana.

Valmistelijan näkemys on, että sosiaali- ja terveystalouksissa sekä yhdyspinnalla tapahtuvassa yhteistyössä vammaisneuvoston evästyksellä on huomioitu tarpeenmukaisesti ja ne on sisällytetty alueellisen suunnitelman osioihin aiemmin kuvatulla tavalla.

Talous

Hyvinvointisuunnitelman toimepiteet ovat osa palvelujen omaa toimintaa.

Vaikutusten ennakkoarviointi

Vaikutusten ennakkoarviointi on erillisenä liitteenä.

Yhteenveto

Alueellinen hyvinvointisuunnitelma, eli Hyvinvoiva keskisuomalainen on laadittu laajasti eri toimijoiden kanssa ja sen kytköstä hyvinvointialueen strategiaan ja palvelustrategiaan on tiivistetty. Myös verkostoja on osallistettu huomioimaan tietopohjan tarkastelua ja teemakohtaisten tavoitteiden asettamista alueelliseen suunnitelmaan, jolloin asiantuntijatyö on huomioitu kattavasti suunnitelman tekemisessä. Laajalla yhteistyöllä saadaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteet ja toimenpiteet yhtenäisemmiksi alueellamme ja pystymme toteuttamaan

systemaattisemmin hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä tavoitteiden mukaisesti.

Toimivalta

Hallintosääntö 28 §

Toimintasääntö 2 §

Esittelijä

Palvelujohtaja, hyvinvointi ja kumppanuudet Peränen Nina

Päätösehdotus

Vammaisneuvosto antaa kokouksessa lausunnon alueellisesta hyvinvointisuunnitelmasta.

Päätös